

BERNHARD LANG
(Linz, Àustria 1957)

MONADOLOGIE XVIII "MOVING ARCHITECTURE"

Estrena nacional - 55

PHACE

DAISY PRESS, VEU

NACHO DE PAZ, DIRECCIÓ

COMENTARI

per **Ismael G. Cabral**

ESCOMBRATS PER LHURACÀ LANG

Tot i que la idea de cicles extensos sembla més afí a períodes pretèrits de les avantguardes (siguin en l'ordre artístic que siguin), el compositor austríac Bernhard Lang demostra en el seu catàleg que és completament proper a aquesta idea de composició en conjunt, un u més u constant que li permet tant depurar fins a l'extrem el seu llenguatge com abordar una mateixa investigació des d'òptiques formals molt diverses.

És el cas de l'obra que avui posen als faristols els músics de PHACE. *Monadologie XVIII "Moving Architecture"* (2012) és efectivament el capítol 18 d'una sèrie que, en el moment en què s'escriuen aquestes línies, acaricia el mig centenar d'obres, totes per a diferents formacions. És probablement el *work in progress* al qual Lang ha dedicat més afegits, tot i que paral·lelament mantingui a la superfície altres sèries com l'aclaparadora *DW. Differenz und Wiederholung* (Diferència i repetició), però també *Songbook*, *Hermetika*, *GAME* o *Loop*. És a través d'aquest conglomerat orgànic de peces en desenvolupament com s'explica l'obra intensament rupturista del músic austríac. En el número 271 de la molt acadèmica revista especialitzada *Tempo* llegiem, al respecte de Lang, com aquest era assenyalat autor d'una "música repetitiva extrema". Una asseveració que és, almenys, singular i discutida, especialment si tenim en consideració que el mateix compositor reconeix que parteix d'un lloc molt diferent del dels minimalistes, tant els que podem identificar com a escola (Reich, Glass, Johnson, Young...) com els més fidels a un estatisme radical (Radigue, Lucier, Niblock...). Sens dubte, una obra com *Monadologie XVIII* no milita en cap d'aquestes estètiques, tot i que en aquesta es produeixi la repetició, d'una manera lògica, com un element subjacent a un punt de partida (característic de tot el cicle d'obres arremolinades amb aquest títol) en què la sobreescritura de música preexistent desemboca en una mena de metacomposició. Lang busca alterar la comprensió del material original, i ho aconsegueix de manera especialment excel·lent en aquest capítol *XVIII "Moving Architecture"*. El que es presenta i s'obté és una música profundament inestable, de costures en alguns passatges clarament imantades pel pop-rock, en què la transformació constant del material i la concentració de bucles ens sacsegen com a oients.

Poc afí a un didactisme que fa molt de temps va abandonar bona part de la composició actual, Bernhard Lang anota sobre aquests gairebé 60 minuts de música un breu text de la poetessa jueva Rose Ausländer (1901-1988): "*Quatre parets, un sostre i un terra / És una habitació? És una cella? / Si no fos per la finestra i per la porta / Podria semblar una part de l'infern*". Fins a 22 textos fragmentaris de l'autora alemanya es disseminen en unes estances i unes altres, i tots alludeixen a diferents idees sobre l'emigració. Un assumpte que va interessar especialment el compositor en voler connectar l'obra amb el propòsit pel qual es va gestar, celebrar el desè aniversari del Fòrum Cultural d'Àustria a Nova York, una institució la història de la qual està fortament lligada amb el fet migratori. Per sustentar la carcassa tècnica, Lang va voler redibuixar arquitectònicament el pla original de l'edifici en què s'installa per transformar (de nou, aquesta idea com un *motto* constant en la seva obra) les proporcions del pla en escales temporals i en durades. Però encara hi ha més elements en aquesta *Monadologie XVIII*, si més no esmentarem els que es conjuguen durant la interpretació. D'una banda, trobem el conjunt instrumental (format per flauta, clarinet, trompeta, trompa, trombó, sintetitzador, violí, viola, violoncel i contrabaix, utilitzats en diferents associacions tímbriques, també en solos i en *tuttis*) i la veu d'una cantant. És exacte el terme. També podríem utilitzar el que fa servir la solista en el concert d'aquesta tarda, Daisy Press, vocalista. No es necessita cap soprano ni cap altra corda determinada; però sí que s'exigeix una veu extremadament dúctil capaç de sobreposar-se a l'espasmòdica i cíclica gestualitat per desenredar l'acció sonora a la qual aboca la partitura. El conglomerat dona idea del barroquisme en què s'agrada Lang, que afegeix a aquesta peça un altre estímul sònic més, la reiteració obsessiva del tema *Like a Rolling Stone*, de Bob Dylan. Amb

tots aquests ingredients, la barreja és plena i l'heterogeneïtat dels resultats ha causat més d'una commoció en els cenacles de la nova música habitualment excitants, però, en ocasions, massa previsibles. Com ha demostrat el compositor en peces precedents i ulteriors, els seus conceptes i pressupostos de partida passen com un rodet, com una piconadora, per tota mena de músiques (del Renaixement al tecno, de la música clàssica a l'icònic Dylan) que queden regurgitades o, més gràficament encara, incrustades en frescos sons en els quals espejaments rítmics i, fins i tot, de l'*error culture* queden retratats com objectes a la mà de l'escriptura fagocitadora de Bernhard Lang.

AMB EL SUPORT DE

B Sabadell
Fundació